

Warszawa, 5 lutego 2018 roku

Oświadczenie Stowarzyszenia *Otwarta Rzeczpospolita*

W związku z przegłosowaniem przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustawy, która przewiduje karanie m.in. osób przypisujących „publicznie i wbrew faktom[...] Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialność lub współodpowiedzialność” za zbrodnie popełnione przez III Rzeszę, chcemy wyrazić zaniepokojenie konsekwencjami uchwalonej ustawy zarówno dla pozycji międzynarodowej Polski, jak i dla atmosfery wewnętrznej w naszym kraju. Obawiamy się, że jedynym realnym skutkiem tej ustawy będzie katastrofa wizerunkowa Polski oraz odrodzenie w kraju tragicznych podziałów związanych z różną oceną stosunków polsko-żydowskich, w tym obudzenie demonów antysemityzmu.

Nie było polskich obozów zagłady. Były obozy niemieckie na terenach okupowanej Polski. Państwo polskie nigdy nie kolaborowało z hitlerowskim najeźdźcą i nie uczestniczyło w maszynierii Zagłady.

Nie znaczy to jednak, że Żydzi musieli obawiać się wyłącznie niemieckich nazistów. Wielu Polaków przyczyniło się do śmierci wielu Żydów, wydając ich w ręce hitlerowców bądź nawet osobiście ich zabijając. Wielu też Polaków, którzy odważyli się udzielić Żydom pomocy, przypłaciło to życiem, często wskutek donosów innych Polaków, swoich sąsiadów.

Sprzeciwiamy się wprowadzeniu w życie nowelizacji ustawy o IPN i wzywamy Prezydenta Rzeczypospolitej do jej zawetowania także dlatego, że może ona grozić ograniczeniem wolności słowa, w tym ograniczeniem swobody dyskusji naukowej i ekspresji artystycznej, a także uniemożliwić poruszanie niektórych trudnych tematów relacji polsko-żydowskich w czasie okupacji (np. szmalcownicy, mord w Jedwabnem) na szkolnych lekcjach historii.

Nasz głęboki niepokój budzi forma i treść debaty publicznej zarówno w mediach państwowych, jak i w internecie. Spotykane tam jawnie rasistowskie, ksenofobiczne wypowiedzi przypominają niechlubny okres antysemickiej kampanii Marca 1968. Bierna postawa władz wobec języka nienawiści tworzy atmosferę przyzwolenia na takie praktyki i grozi zniszczeniem wieloletniego wysiłku na rzecz dialogu polsko-żydowskiego.

W imieniu Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii *Otwarta Rzeczpospolita*

Paula Sawicka

Marek Gumkowski

Przewodnicząca Rady Programowej

Prezes Zarządu